

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 23.

EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Útmutató a vizsgázók teljesítményének az értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

- A **zárt jellegű feladatoknál** (teszt) ha az összes lehetséges választ megjelöli, akkor nem kap pontot.
Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többlet válaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.
A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.
- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.
- A **dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék.**
- **Fogalom meghatározása** esetén, a megoldásban aláhúztuk az ún. **kulcsszavakat**.
Maximális pontszám csak akkor adható, ha a kulcsszavak maradéktalanul szerepelnek vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, akkor az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.
- A **csillaggal (*) jelöltfeladatoknál** (általában a felsorolásoknál) több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt (pl. Írjon hármat/3/!). Ezeknél a feladatoknál a **javítási-értékelési útmutatótól eltérő**, de tartalmában azonos, **egyéb helyes megoldás** is elfogadható a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Teszt jellegű feladatok

1. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 4 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A belégzési nehezítettség egyik tünete a szürke, sápadt arc.	x	
Az egészség nem állandó, hanem dinamikusan változó állapot.	x	
A diftéria elleni védőoltást egy éves korban kapják a gyerekek.		x
Táplálkozásunk nagymértékben befolyásolja a betegségek kialakulását.	x	

(Helyes válaszonként 1-1pont adható.)

2. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 6 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A gerincvelőn lefelé haladva a szürkeállomány aránya nő, a fehérállományé csökken.	x	
Enyhe idegrendszeri izgalomra fokozódik a vizelet-kiválasztás.	x	
Az alsó fő visszér a bal pitvarba érkezik.		x
A nemi működés reflexközpontja az ágyéki és keresztcsonti szelvényekben található.	x	
A belégzéskor a rekeszizom a mellüreg felé felemelkedik.		x
A csonthártya kívülről borítja a csontot.	x	

(Helyes válaszonként 1-1pont adható.)

3. Írjon a kipontozott részre **I** (igaz) vagy **H** (hamis) betűt minden állítás elé, annak megfelelően, hogy igazak vagy hamisak az állítások! 7 pont

-**H**... Az újszülött légzése sokkal lassabb, mint a felnőtt ember légzése.
-**H**... A terhesség biztos jelei közé tartozik bizonyos ételek megkívánása, a szagokkal szembeni undorérzés, az érzelmi, hangulati labilitás.
-**I**... Az ondó előváladékában spermiumok vannak.
-**I**... A szülés megindulásának jele a magzatvíz elfolyása.
-**H**... A tolófájások a szülés megindulásával kezdődnek.
-**I**... A gyermekágyi folyást lochiának nevezzük
-**H**... A tejelválasztást három hormon befolyásolja: a prolaktin, az oxytocin és az LDH.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

4. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 4 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Horzsolt seb esetén kicsi a vérzés, de nagy a fertőzésveszély.	x	
Másodfokú égésnél a bullák egymással összefolynak és felszakadoznak.		x
Ficamról akkor beszélünk, ha az ízületi fej elhagyja az ízületi árkot és ott rögzül.	x	
A hasi sérültet félig ülő helyzetbe fektetjük.		x

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

5. Húzza alá az igaz állításokat! 4 pont

- A: Az újszülött testhőmérséklete 36,5-37,5°C.
 B: Az újszülött első széklete zöldes fekete, ragacos.
 C: A terhesség gyanújele a havi vérzés elmaradása.
 D: Az újszülött APGAR vizsgálatát az ötödik és a tizenötödik percben végzik.
 E: A terhesség harmadik hónapjában alakul ki végleges formában a lepény.
 F: Az FSH hormon lánynoknál a petefészek működésére hat.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

6. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 6 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A drogfogyasztás csökkenti a sejtek normális működését.	x	
A heveny megbetegedések időbeli lefolyása 8-10 hét.		x
Lázcsillapítás céljából a hűtőfürdő 20-25 percig tartson.		x
A BCG oltás az első oltás, amit az újszülött megkap.	x	
A népesség egészségi állapotát kifejezi a születéskor várható élettartam.	x	
Endoszkópos vizsgálattal a végbél állapotát is vizsgálhatják.	x	

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

7. Az alábbi állítások közül karikázza be az igaz állítás betűjelét!

5 pont

- ☒ **A**: A fejbiccentő izom a szegycsonttól a halántéksont nyúlványáig húzódik.
☐ **B**: Kilégzéskor a rekeszizom összehúzódik.
☒ **C**: A hajszálerek a sejttanyagcserét diffúzió útján bonyolítják le.
☒ **D**: A vénák falán belül zsebes billentyűk találhatók.
☐ **E**: A lymphocyták a legnagyobb méretű fehérvérsejtek.
☒ **F**: A monocyták az érpályából a szövetekbe kilépve, macrophag sejtekké alakulnak.
☒ **G**: A vérlemezkék maggal nem rendelkeznek.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

8. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!

7 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Az egyensúlyozás érzékelése a hártýás labirintusban történik.	x	
A belső fül a halántéksont sziklacsoni részében helyezkedik el.	x	
A fülkürt 3-4 cm hosszú, szörrel bélelt cső.		x
A paraszimpatikus idegrendszer központja az agytörzsben a gerincvelő nyaki szakaszában van.		x
A hártýás csiga a hallószerv része.	x	
A pókhálóhártýa a kemény agyburok része.		x
A vesét kettős falú tok veszi körül.		x

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

9. Írja a kipontozott vonalra az igaz állítások betűjeleit!

3 pont

- A. A bilirubin a fehérje lebontása során keletkezik.
 B. A kisagy fontos szerepet játszik a mozgás szabályozásában.
 C. A Purkinje-rostok a pitvarok összehúzódásában játszanak fontos szerepet.
 D. Az állkapocscsont nem az agykoponya része.
 E. Szimpatikus idegi hatásra nem fokozódik az adrenalintermelés.
 F. A vérlemezke maggal nem rendelkező alakos elem.

B., D., F

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

10. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 3 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A vékonybélben két emésztőnedv fejt ki hatását.		x
A hasnyálmirigy a patkóbéltől a lépig húzódik.	x	
Az elsődleges vizelet a vérplazma fehérjementes szűrlete.	x	

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

11. Állítsa sorrendbe a szív ingerképző és vezető rendszerét a szív működés szabályozásának megfelelően! Írja a helyes sorszámot a kipontozott vonalra! 1 pont

His-nyaláb: ...**3**.....
 Purkinje-rostok: ...**5**.....
 Tawara-szár: ...**4**.....
 Sinus-csomó: ...**1**.....
 Másodlagos ingerképző központ: ...**2**.....

(Csak a hibátlan sorrend megadására adható az 1 pont.)

12. Írjon a kipontozott részre **I** (igaz) vagy **H** (hamis) betűt minden állítás elé, annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 4 pont

... **H** ... A székletürítés egy feltételes reflexfolyamat.
 ... **I** ... A vizelet normális körülmények között átlátszó.
 ... **I** ... A harántcsíkolt izomnak normál esetben mindig van tónusa.
 ... **I** ... A tüdőembóliát a vénás rendszerből az artéria pulmonálisba jutott vérrög idézheti elő.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

13. Egészítse ki a megadott vércsoportokat az agglutinogén és az agglutinin tartalmuk alapján! Az alább felsoroltakat írja be a táblázat megfelelő helyére! 6 pont

- anti-A
- anti-B
- A
- B
- A és B
- nincs

Vércsoport	Agglutinogén (vvs-ben)	Agglutinin (plazmában)
A	A	anti-B
B	B	anti-A
AB	A és B	nincs

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

Rövid választ igénylő feladatok

14.* Soroljon fel a kóros tudatállapotok közül hatot latinul! 6 pont

- **apáthia**
- **somnolentia**
- **sopor**
- **coma**
- **euphoria**
- **delirium**
- **agonia**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

15. Adja meg az alábbi kifejezések jelentését! 3 pont

- Ascites: **Májzsugorodás és szívelégtelenség esetén pangásos eredetű folyadékgyülem szaporodik fel a szabad hasüregben, amelyet hasvíznek nevezünk.**
- Oedéma fogalma, oka: **A bőr alatti kötőszövetben és a bőr rétegeiben felhalmozott folyadék, amely leggyakrabban keringési elégtelenség, vesebetegség következménye.**
- A „hippokrateszi” arc jellemzői: **Beesett arc, tág szemrés, kihegyesedett orr és áll.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

16.* Soroljon fel a sántítás lehetséges okai közül ötöt! 5 pont

- **fájdalom**
- **ízületi mozgáskorlátozottság**
- **izomerő-gyengülés**
- **bénulás**
- **végtagrövidülés**
- **ízületi instabilitás**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

17. Sorolja fel a biológiai halál biztos jeleit! Válaszát írja a kipontozott vonalra! 4 pont

- **az élettel összeegyeztethetetlen sérülés**
- **hullamerevség**
- **hullafoltok megjelenése**
- **rothadás vagy mumifikáció**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

18.* Soroljon fel az egészségfejlesztés területei közül hatot! 6 pont

- **egészségnevelési programok**
- **egészségügyi szolgáltatások, szűrővizsgálatok**
- **speciális programok (drog)**
- **dohányzás csökkentése**
- **önsegélyező csoportok létrehozása**
- **gazdasági tevékenységek szabályozása (dohányárak árának emelése)**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

19. Fogalmazza meg a dezinfekció fogalmát és célját! 3 pont

- **Dezinfekció fogalma: Fertőtlenítés, azon eljárások összessége, amelyek a külső környezetbe került kórokozók elpusztítására, fertőzőképességük megszüntetésére irányulnak.**
- **Célja: A fertőző betegség továbbterjedésének megakadályozása, a kórokozók elölése.**

(Fogalom helyes meghatározásra 2 pont, céljára 1 pont adható.)

20. Sorolja fel a vesetestecskék részeit!

6 pont

- **hajszálergomolyag (glomerulus)**
- **Bowmann-tok**
- **vas afferens**
- **vas efferens**
- **érpólus**
- **vizeleti pólus**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

21. Sorolja fel az agyalapi mirigy részeit magyarul és latinul is!

3 pont

- **elülső lebeny - adenohypophysis**
- **hátsó lebeny - neurohypophysis**
- **középső lebeny - pars intermedia**

(A magyarul és latinul is helyes válaszokra adható 1-1 pont.)

22. Jellemezze az artériás vérzést és lehetséges következményét!

2 pont

Válaszát írja a kipontozott vonalra!

- Jellemzése: **A szív működésének megfelelő ütemben, spriccelve (pulzálva) ürül az élénkpiros (oxigénben dús) vér. A vérvesztés a sérülés, illetve a sérült artéria nagyságától függ.**
- Következménye: **Kivérzést, shockot, halált okozhat.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

23. Adja meg az alábbi kifejezések jelentését!

2 pont

- Köhécselés fogalma: **Reflexmozgás, amelynek segítségével a szervezet megszabadul a légutakat ingerlő váladéktól.**
- Skybalum fogalma: **A megkeményedett széklet a végbélben.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)